

Yeni nađıl seriyası

Vatan nedir?

İbratli nađıllar

Allah bütün canlıları
torpaqdan yaratdı.
Hər bir kəs qəlbində
doğulduğu torpağın
məhəbbətini daşmalıdır.
**VƏTƏN! Onu atmaq, satmaq
olmaz. ANA VƏTƏN hər bir
şeydən əzizdir.**

Müəllif:
Əmələ Mirməciddi
Baş Redaktor:
Rəngiz Muxtarova
Rəssam:
Arif Quliyev
Dizayner:
Lizami Novruzov
Psixoloq:
Xatirə Səfərova
Məsləhətçi:
Əmmedli Mehriban

İnformasiya mərkəzi:

www.ana-az.com

ANACAN.AZ
nə yaxşı ki, varam!

Kitabın bütün hüquqları müəllif tərəfindən qorunur.
Müəllifin yazılı icazəsi olmadan şəkil və materiallardan istifadə etmək qadağandır

tel. (+994 12) 562 85 30

fax (+994 50) 443 22 69

MƏCBURİ NÜSXƏ

Biri vardı, biri yoxdu, Qonur adlı bir tısbağa balası vardı. O, nənəsi ilə birlikdə gözəl bir kənddə yaşayırdı. Hər gün təzə-təzə yarpaqlardan yeyib sərin bulağın yanındakı gölməçədən su içərdi. Düzdür, kənd evlərinin uzun-uzadı hasarları bəzən onu bezdirirdi. Axı tısbağalar yavaş-yavaş yeriyirlər! Bir də ki, gecələr cır-cır cırıldayan cırcıramalar onun lap zəhləsini töküdü. Qalan hər bir şey gözəl idi. Bala tısbağa bu kəndi sevirdi. Onun suyu, havası, hər şeyi ona doğma idi. Hərdən dəcəllik edib özünü bostana verir, oradakı nemətlərdən – kələmdən, üzüm yarpağından, bir sözlə əlinə nə keçirdisə doyunca yeyirdi. Hərdən ona elə gəlirdi ki, bu kəndi də elə bu cür dadlı-dadlı yeməkləri olduğu üçün sevir. Nə isə...balaca tısbağa beləcə günlərini keçirirdi.

Kəndin kənarından torpaq almış Qənbərgilin ailəsi burada gözəl bir ev tikmişdilər. Məktəblər açılana qədər Qənber ailəsi ilə birlikdə bu kənddə qalacaq, dincələcəkdi. Qənber kənd həyatını çox sevirdi. Heyvanların, bitkilərin həyatı ona çox maraqlı gəlirdi. İndidən xüsusi bir şəkil

F. Köçəri adına
Azərbaycan Dövlət Uşaq
KITABXANASI

İNV. № 75226

albomu alıb müxtəlif bitkilərin yarpaqlarını oraya düzür, altında da adlarını yazırdı. Heyvanlar və həşəratlar üçün də başqa bir albomu var idi. Onların şəkillərini fotoaparətlə çəkib burada yerləşdirirdi. Bu işdə kənd camaatı ona çox kömək eləyirdilər. Qənbər bu il məktəb açılanda hamını öz albomları ilə təəccübləndirmək-də qərarlı idi.

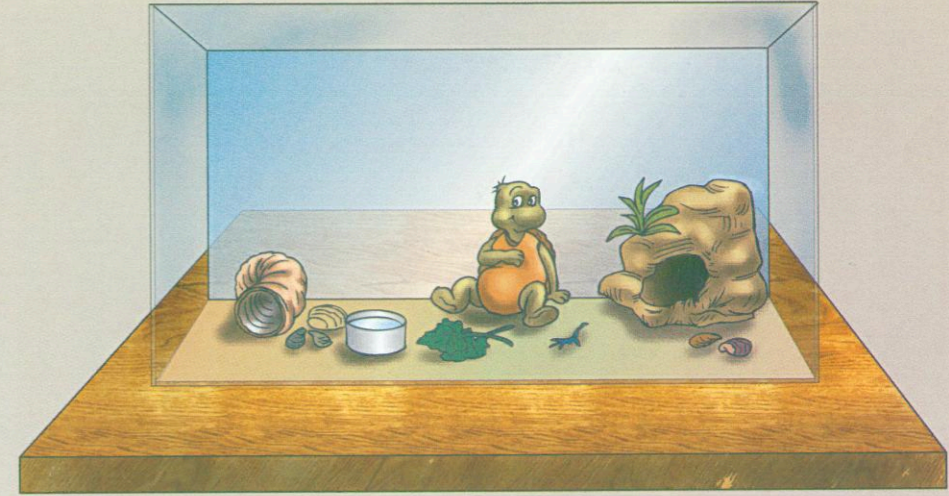
Kənd sürətlə böyüyürdü. Evlər çoxaldığından ağaclar get-gedə azalırdı. Əvvəllər

meşə kimi sıx ağacları olan kənddən indi az şey qalmışdı. Bütün bunları balaca tısbəğaya nənəsi danışdı. Bala tısbəğanı kəndin indiki halı da qane edirdi, amma nənəsi elə hey giley-güzar edir, kəndin gözəl, yaşıllıqlarla dolu vaxtlarını xatırlayıb ah çəkirdi. Hərdən də uzaqdan görünən yaşıl meşəliyi göstərib əvvəlki kəndin ora çox bənzədiyini deyirdi. Bala tısbəğa hər dəfə nənəsinə gedib orda yaşamağı təklif etsə də hər dəfə eyni cavabı eşidirdi: "Vətəni atmaq olmaz, bala." Bir də deyirdi ki, "Peyğəmbərimiz buyurub ki, vətəni sevmək imandandır."

Bu "vətən" nə demək idisə Qonur başa düşmürdü. Axı bir yer daha rahatdırsa, dadlı yeməkləri varsa niyə də köçüb orada yaşamaya-

san? Axı bu "vətən" nə olan şeydir? Dəfələrlə nənəsindən soruşmuşdu: "Ay nənə, vətən nədir axı?" Nənəsi hər dəfə onu başa salmağa çalışmışdı ki, vətən hər bir kəsin doğulub boya- başa çatdığı, yeməyindən yediği, suyundan içdiyi yerdir. Amma faydası yox idi. Qonur heç nəyi başa düşmürdü. Onun üçün hər yer bir idi. Təki günü xoş keçsin.

Yayın sonları idi. Bir neçə günə məktəb başlayacaqdı. Qənbərgili şəhərə aparmalı olan maşın artıq qapıda idi. Bütün əşyalar yığılıb hazır olduqda Qənbər albomlarını götürüb maşına doğru getdi. Qəfildən divarın dibindən gələn xışıltı onun diqqətini cəlb elədi. Yaxınlaşdı, kolları araladı və bizim bala tısbəğanın orada qısılıb qaldığını gördü. Qonur Qənbəri görüb başını qınına saldı. Qənbər onu əlinə aldı, baxdı. Qonur nə baş verdiyini anlamaq üçün yavaş- yavaş başını çölə çıxardı. Bir anlıq Qənbərlə göz- gözə baxışdılar. Bala tısbəğanın kiçik, sulu gözləri Qənbərin elə xoşuna gəldi ki! Əlindəki albomlara baxdı, birdən ağına bir fikir gəldi: Tısbəğanı şəhərə, evlərinə aparıb saxlamaq! Əla fikir idi! Tez bir yeşik tapıb bala tısbəğanı onun içərisinə qoydu, maşına mindi. Bala tısbəğa da

nə baş vedyini başa düşmüşdü. Etiraz eləmək fikri də yox idi. Axı bu cür macəralı bir yolçuluğa çıxmaq, görmədiyi yerləri görmək onun çoxdankı arzusu idi!

Bir neçə saatlıq yorucu yoldan sonra Qənbərgilə çatdılar. Qonuru iri şüşə qutunun-akvariumun içərisinə qoydular. Qənbər doğranmış tərəvəzlərdən bir neçəsini götürüb akvariumun içərisinə qoydu. Amma sən demə bu başlanğıc imiş! O gündən Qonurun qarşısına ömründə

görmədiyi meyvələr, tərəvəzlər qoyurdular. Qənbər onu evlərinin yaxınlığındakı parka da aparır, yaşıl otların arasında gəzdirirdi. Hətta bir dəfə məktəblərinə də aparmışdı. Orda ona elə baxırdılar ki, elə bil tısbağa yox, dinazavr balasıdır. Sən demə uşaqların çoxu ilk dəfə idi ki, tısbağa görürmüş. Onların baxışları, bala tısbağa ilə oynucaqmış kimi rəftar eləmələri bir qədər sıxıcı idi. Neyləmək olar, necə də olsa dərs saati bitən kimi evə gedəcək, rahatlanacaqdı. Bala tısbağa çox xoşbəxt idi. Kəndləri heç yadına da düşmürdü.

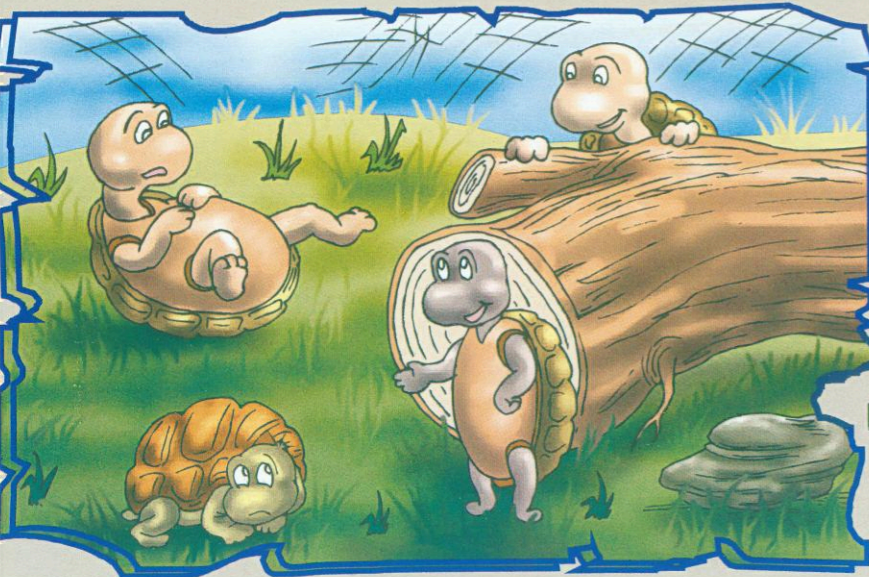
Günlər beləcə keçirdi. Qonur günləri saymırdı. Amma ona elə gəlirdi ki, çoxdan, lap çoxdan şəhərə gəlib. Sanki qarşısına qoyulan yeməklərin də dadı dəyişmişdi; əvvəlki kimi dadlı və sulu deyildilər. Kənd-

dəki meyvə- tərəvəzin ətrini, dadını xatırladıqca bir anlıq orda olmaq, ləzzətlə yeyib bulaq suyundan içmək istəyirdi. Ona sirli aləm kimi gələn şüşə akvarium indi adi bir qəfəsi xatırladırdı. Kəndin torpağı üstündə istədiyi yerə getmək, ağacların, kolların kölgəsində uzanıb dincəlmək istəyi bala tısbağanı rahat qoymurdu. Qənbər əvvəlki kimi onu parka aparırdı. Orada da torpaq, otlar, ağaclar vardı. Amma Qonur son vaxtlar parkdakı ağaclardan, otlardan gələn tüstü iyinə dözə bilmirdi. Yaxınlıqdakı maşın yolundan keçən avtomobillərin bütün hissi- tozu elə bil ancaq bu parka üz tuturdu. Niyə əvvəldən bütün bunları görmədiyini, hiss eləmədiyini başa düşmürdü. Pəncərədən görünən gözəl, hündür binalar ona vahiməli görünürdü. Hətta gecə yarısı yuxudan ayılında gözlərini açmağa da qorxurdu. Ona elə gəlirdi ki, binalar bu dəqiqə aşacaq. Qonur artıq dözə bilmirdi. Nə gecə rahatlıq tapa bilirdi, nə də gündüz. Baş götürüb bu şəhərdən qaçmaq, uzaqlaşmaq istəyirdi. Amma nə yolu tanıyırdı, nə də sürətlə qaça bilən ayaqları vardı.

Qənbər bütün yay boyu zəhmətlə hazırladığı kolleksiyası sayəsində indi daha da məşhur olmuşdu. Amma Qənbərin fikri tamamilə başqa yerdə idi: Onun kənddən gətirdiyi yeganə canlı—bala tısbağa yeməkdən kəsilmişdi. Qarşısına qoyulan, əvvəl ləzzətlə yediyi meyvə- tərəvəzlər iki gün idi ki, qoyulduğu kimi dururdu.

Qənbər Qonuru da götürüb zooparka getdi. Zooparkın işçisi Qənbəri dinlədi, belə məsləhət gördü ki, bala tısbağa orda-zooparkda qalsın. Ola bilsin ki, təbiət üçün darıxıb.

Zooparkda heyvanlar üçün təbiətə bənzər şərait yaratmışdılar. Ordakılardan çoxu bu şəraitlə barışmış, hər gün qarşısına qoyulan

yeməkləri yeyir, bununla da kifayətlənirdilər. Onsuz da başqa yolları yox idi. Azad ikən çox qorxunc görünən qurd, şir, tülkü kimi heyvanlar burda quzu kimi sakit idilər. Sanki yaşadıkları saxta təbiət kimi heyvanların özləri də saxtalaşmış, öz

təbiətlərindən çıxmışdılar. Birgə qəfəsə salındığı tısbağalar da heç nə olmamış kimi öz işlərində idilər. Qonur sıxılırdı, çox sıxılırdı. Hərdən var gücü ilə qışqırmaq, qışqırmaq istəyirdi. Amma kim idi onu eşidən...

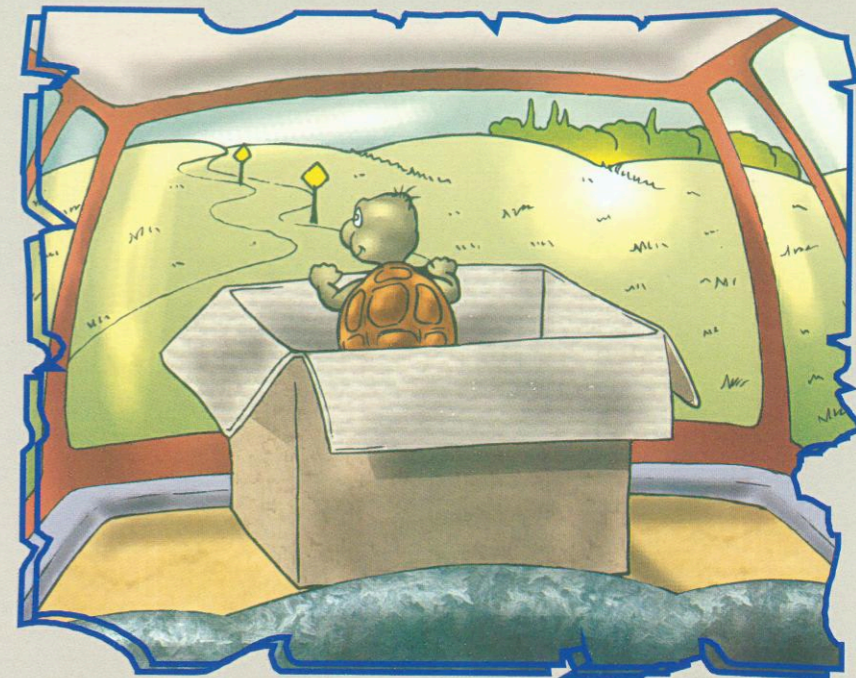
Zoopark tısbağaya xeyir eləmədi. O yenə əvvəlki kimi yemək yemir, su içmirdi. Heç yerindən də tərpənmirdi. Görünür əməlli-başlı zəifləmişdi. Bir neçə gündən sonra zooparkın işçisi bala tısbağanı Qənberə qaytardı:

-Bala, sənin bu tısbağan deyəsən xəstələnib. Ya da vətən həsrəti çəkir. Yaxşısı budur onu apar qoy götürdüyün yerə. Düzəlsə ancaq orda düzələr.

Ertəsi gün bala tısbağanı geri aparmaq üçün yenidən yeşiyə qoydular. Maşın yola düşdü.

Qonur sevindiyyindən gecə yatmamışdı. İndi də gözünü avtomobi-

lin pəncərəsindən ayırmır, kəndə çatmaq üçün dəqiqələri sayırdı. Budur, uzun səfər başa çatdı. Kəndə gəlib çatdılar. Yeşiyin içərisindən doğma yerlərin ətrini alan Qonuru qəhər bürüdü. Gözləri yaşardı. Qənberə onu götürdüğü yerə aparıb yeşikdən çıxardı, yerə qoydu. Təsadüfən orada olan

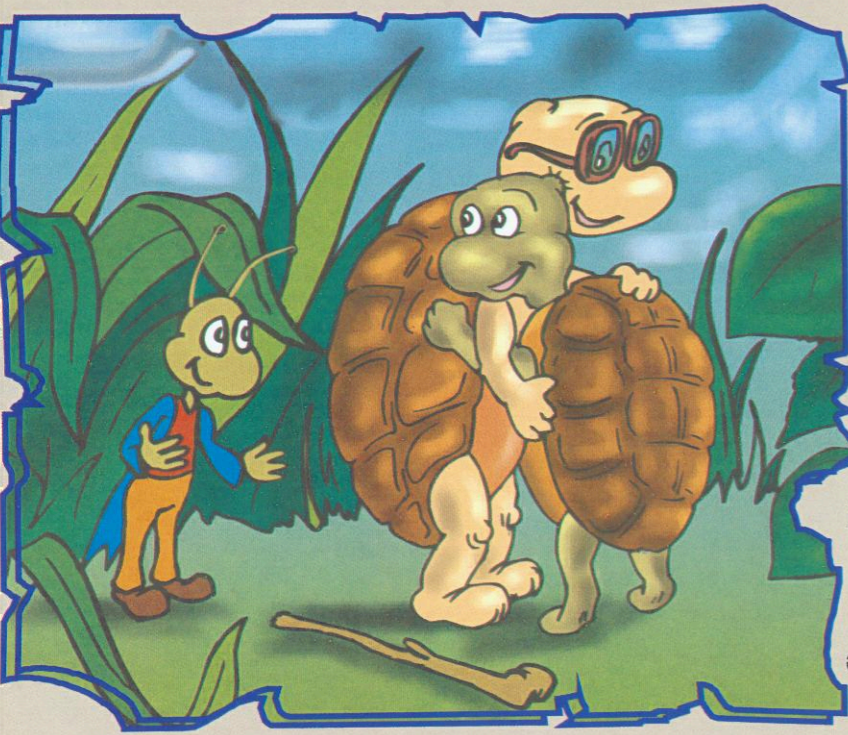

bir cırcırma tısbağanı yeşikdən düşərkən görüb təəccübləndi. Qonur da qarşısında cırcıramanı görəndə əvvəl duruxdu. Bir zamanlar cır səslə cırcıramanı görməyə gözü olmasa da indi elə bil ona ən əziz olan bir kəsi görürdü. Sevinclə cırcıramanı qucaqladı, bəğrinə basdı. Sonra əyilib üzünü torpağa qoydu. Torpağın da rənginin onun kimi qonur olduğuna ancaq indi fikir verirdi. Ana torpağın ətrini ciyərlərinə çəkdi. O anlar bala tısbağanın həyatında ən unudulmaz anlar idi.

Nənə tısbağa bəğrinə o başından tələsə-tələsə gəlib özünü yetirdi:

-Ay bala, harda qalmısan, az qalırdı lap ürəyim partlasın.

Bala tısbağa isə başqa aləmdə idi. Nənəsini qucaqladı, ağlamsındı. Səsi titrədi:

-Nənə, sən düz deyirdin.

-Nəyi, bala?

-Vətəni atmaq

olmaz.

Nənə bala tısbağanın başına sığal çəkdi:

-Mənim ağıllı

balam.

Beləliklə bizim balaca tısbağa həyatının ən böyük dərslərini aldı:

Gözəl yerlər, gəzməli məkanlar çoxdur. Or-

larda yaxşı münasibət, dadlı qidalar tapmaq olar. Amma qat-qat daha sevimli və uca bir məfhum var:

VƏTƏN! Onu atmaq, satmaq olmaz. Onu dəyişmək mümkün deyil. Oranın suyu, torpağı, havası heç yerə bənzəmir. Hər bir kəs oranın-vətən torpağının bir hissəsi, bir zərrəsidir. Onun yediyi, içdiyi hər bir şeyi bu torpaq yetirir. Onun əti, qanı öz vətən torpağı ilə yoğrulub. Bir sözlə, hər bir kəs öz vətəninin övladıdır, balasıdır. **ANA VƏTƏN** hər bir şeydən əzizdir!

DE GÖRÜM!

Qonur nəyi başa düşmürdü?

Qonurun nənəsi vətən haqqında nə deyirdi?

Şəhər həyatında çatışmayan nə idi?

Zooparkdakı heyvanlarla qonurun nə fərqi vardı?

Sonda Qonur nəyi anladı?

Çapa imzalanıb: 05.01.2010

Format: 21x21

Fiziki çap vərəqi: 2

Tiraj: 1500 nüsxə

Bu kitabın sahibi

F. Köçəri adına

Azərbaycan Dövlət Uşaq

KİTABXANASI

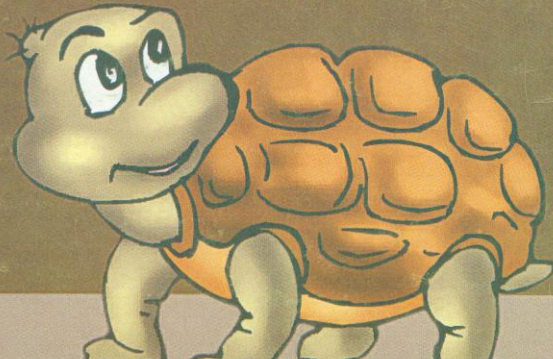
INV. № 75226

Kəmalə Mirməcidi

Axı bu “vətən” nə olan şeydir ? Dəfələrlə nənəsindən soruşmuşdu: “Ay nənə, vətən nədir axı?” Nənəsi hər dəfə onu başa salmağa çalışmışdı ki, vətən hər bir kəsin doğulub boya- başa çatdığı, yeməyindən yediyi, suyundan içdiyi yerdir. Amma faydası yox idi. Qonur heç nəyi başa düşmürdü. Onun üçün hər yer bir idi. Təki günü xoş keçsin.

Əziz dost!

Oxuyacağın bu kitabda axtardığın bir sualın da cavabını tapacaqsan...

5-10
yaş